

การปรับใช้และการตีความข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529
Application and Interpretation of Lawyer Council Regulations
on Lawyer's Ethics B.E. 2529

กิตติ ชยางคกุล, พิชชา ใจสมคม และ ธนวิศิษฐ์ มหพฤทธิไพศาล
Kitti Jayangakula, Pitcha Jaisomkom and Dhanavit Mahaprukpaian
คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
Faculty of Law, Eastern Asia University

บทคัดย่อ

ทนายความเป็นตัวแทนของผู้มีอรรถคดีในการดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นศาล แต่ปรากฏว่าในทุก ๆ ปีมีทนายความจำนวนมากถูกร้องเรียนมายังคณะกรรมการมรรยาททนายความว่ามีการประพฤติตนที่ไม่เหมาะสม แม้ว่าข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 แต่บทบัญญัติของข้อบังคับดังกล่าวเป็นการบัญญัติที่เป็นเพียงการกำหนดลักษณะการกระทำ ไม่ได้กำหนดให้บทนิยามความหมายของการกระทำหรือความประพฤตินั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจนแต่อย่างใด การศึกษาแนวคำวินิจฉัยคดีมรรยาททนายความที่มีการดำเนินคดีของคณะกรรมการมรรยาททนายความในช่วง พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ. 2557 เพื่อศึกษาวิเคราะห์เป็นข้อมูล ข้อเท็จจริงแห่งคดีมรรยาททนายความ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในเรื่องจรรยาบรรณทางวิชาชีพและมรรยาททนายความ เกี่ยวกับการปรับใช้และตีความ ข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจต่อบทบัญญัติของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความดังกล่าว ต่อไป

คำสำคัญ: ทนายความ, มรรยาททนายความ, คณะกรรมการมรรยาททนายความ, ข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ

Abstract

Lawyer acts as an agent of the his/her clients in the courts' proceedings, however, a number of complaints against lawyers who committed misconduct have been submitted to the Lawyer's Ethics Committee continuingly. Even the Regulations on Lawyer's Ethics was enacted and has been applied since B.E. 2529, but the provisions only provide the definition of lawyer's misconducts and the provisions themselves are still unclear. This study aims at analyzing the decisions of the Lawyer's Ethics Committee between B.E. 2553 - 2557 for creating the new knowledge on the application and interpretation of the Lawyer Council Regulations on the Lawyers' Ethics B.E. 2529 of the Lawyer's Ethics Committee. The result of this study will make a clear understanding on the provisions of such Lawyer Council Regulations.

Keywords: lawyer, lawyer's ethics, lawyer's ethics committee, regulations on lawyer's ethics

บทนำ

ในกระบวนการยุติธรรม การเข้าถึงความเป็นธรรม หมายถึง การที่สิทธิของประชาชนในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมกันได้รับการรับรอง (Cohen, Lee & Mohan, 2001) โดยการเข้าถึงความเป็นธรรมนี้เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งภายใต้หลักนิติธรรม (rule of law) อันเป็นหลักการพื้นฐานแห่งกฎหมาย ที่กระบวนการยุติธรรมหรือการกระทำใด ๆ จะฝ่าฝืน ขัด หรือแย้งไม่ได้ (คณะกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรมแห่งชาติ, 2558) การที่ประชาชนเข้าถึงความเป็นธรรมได้นั้น บทบาทของนักกฎหมายจึงมีความสำคัญอย่างมาก ทั้งบทบาทของพนักงานอัยการ ผู้พิพากษา และทนายความ ซึ่งต่างก็เป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของทนายความซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน ดังนั้น “ทนายความ” จึงเป็น บุคคลผู้ซึ่งประกอบวิชาชีพกฎหมาย ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้มีบรรทัดที่ทั่วไปในการดำเนินกระบวนการพิจารณา (ราชบัณฑิต, 2554)

วิชาชีพทนายความนี้ได้รับการยอมรับกันในอารยประเทศว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง เพราะนอกเหนือจากที่ทนายความจะมีส่วนสำคัญในการคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของประชาชนแล้ว ทนายความยังมีบทบาทในการควบคุมกลไกการใช้อำนาจรัฐในกระบวนการยุติธรรมอีกด้วยจากบทบาทดังกล่าว ผู้ที่ประกอบวิชาชีพทนายความจึงต้องตระหนักว่าการทำหน้าที่ของตนในฐานะทนายความนั้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อช่วยเหลือประชาชนที่มีความเดือดร้อน และการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะทนายความดังกล่าวจะต้องมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม ตลอดจนปฏิบัติตามมรรยาททนายความ และมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อวิชาชีพและต่อประชาชนที่ตนเข้าไปให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่

แต่เนื่องจากในกระบวนการยุติธรรม ทนายความจะทำงานสัมผัสกับประชาชนโดยตรงทนายความมีหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนที่มีคดีขึ้นสู่ชั้นศาล จนบางครั้งบทบาทของทนายความถูกมองเหมารวมและสันนิษฐานไปว่าทนายความจะต้องทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้ชัยชนะหรือทำให้ลูกความของตนเป็นฝ่ายได้เปรียบ นอกจากนี้

ยังปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีทนายความบางคนถูกร้องเรียนมายังคณะกรรมการมรรยาททนายความว่ามีการประพฤติตนที่ไม่เหมาะสม แทนที่จะทำหน้าที่ช่วยเหลือประชาชนผู้เดือดร้อนกับอาศัยความรู้ความสามารถ และบทบาทหน้าที่ทนายความไปเอารัดเอาเปรียบลูกความ หรือประชาชนที่ไม่รู้กฎหมาย จึงเกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับบทบาทของวิชาชีพทนายความในสังคมซึ่งมักถูกมองไปในแง่ลบ ดังนั้น กลไกในการกำกับดูแลให้ทนายความประพฤติปฏิบัติตนให้ดี เป็นที่พึงพิงแก่ประชาชนผู้มีความได้จึงมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความในสังคมในปัจจุบันแต่อย่างใด

สำหรับประเทศไทย วิชาชีพทนายความ ถือกำเนิดขึ้นมาครั้งแรกเมื่อใด ไม่มีผู้ใดทราบอย่างแน่ชัด แต่คาดหมายได้ว่าวิชาชีพทนายความในประเทศไทยนั้นได้ปรากฏขึ้นมาเป็นเวลานานแล้วควบคู่ไปกับพัฒนาการของระบบกฎหมายและวิธีพิจารณาความ (อภิชัย มานิตยกุล และธัญสกลธัญ, 2556) ส่วนวิชาชีพทนายความในประเทศไทยได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2457 เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2457 และในขณะเดียวกันก็มีการจัดสร้างกลไกในการควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพทนายความขึ้นมาด้วย โดยตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2457 ให้เป็นอำนาจเนติบัณฑิตยสภา โดยเนติบัณฑิตยสภาได้ออกข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความมีเนื้อความทั้งหมด 12 ข้อและวันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ.2459 ได้ออกข้อบังคับมรรยาททนายความว่าด้วยเครื่องแต่งกายสุภาพและมีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับมรรยาททนายความว่าด้วยเครื่องแต่งกายสุภาพอีกสองครั้งคือฉบับลงวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2475 และฉบับลงวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2477 ซึ่งเป็นแบบอย่างข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความในยุคต่อมา (พ.ร.บ.ทนายความ พ.ศ. 2457, มาตรา 18)

ปัจจุบัน การควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศไทยจะดำเนินการโดย “สภาทนายความในพระบรมราชูปถัมภ์” ซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพของทนายความที่จัดตั้งขึ้นมาตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 โดยมีวัตถุประสงค์ประการหนึ่ง คือ เพื่อควบคุมดูแลจริยธรรมและมรรยาททนายความตามข้อบังคับสภาทนายความว่า

ด้วยมรรยาทนายความ พ.ศ. 2529 ซึ่งถือเป็นหน้าที่สำคัญของสภานายความในการควบคุมดูแลมาตรฐานวิชาชีพทนายความ เพื่อให้การประกอบวิชาชีพทนายความเป็นการให้ความรู้ทางกฎหมายควบคุมคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพ และการควบคุมให้ทนายความปฏิบัติตามข้อบังคับมรรยาทนายความดังกล่าว ก็เป็นการสร้างความมั่นใจในมาตรฐานวิชาชีพทนายความในการรับใช้ประชาชนและเสริมสร้างความยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมอย่างแท้จริง

ปัจจุบัน พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ได้กำหนดระบบและกลไกในการควบคุมมรรยาทนายความไว้ใน หมวดที่ 6 และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องการกระทำ หรือความประพฤติของทนายความที่ผิดมรรยาทพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 จึงได้กำหนดให้ทนายความต้องประพฤติตนตามข้อบังคับว่าด้วยมรรยาททนายความ การมีการกำหนดข้อบังคับสภานายความว่าด้วยมรรยาททนายความที่ครอบคลุมทั้งมรรยาทของทนายความต่อศาลและในศาล มรรยาทของทนายความต่อตัวความ มรรยาทของทนายความต่อทนายความด้วยกัน มรรยาทของทนายความต่อประชาชนผู้มีอรรถคดี มรรยาทเกี่ยวกับความประพฤติของทนายความ การแต่งกายของทนายความ และการปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการมรรยาททนายความคณะกรรมการหรือสภานายกพิเศษแล้วแต่กรณี (มาตรา 53) หากทนายความผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่สภานายความตราขึ้น (มาตรา 51) ก็ให้ถือว่าทนายความผู้นั้นประพฤติผิดมรรยาททนายความซึ่งอาจถูกลงโทษไม่ว่าจะโดยการภาคทัณฑ์ การห้ามเป็นทนายความมีกำหนดไม่เกินสามปี หรือการลบชื่อออกจากทะเบียนทนายความ แล้วแต่กรณี

อนึ่ง แม้ว่าสภานายความจะได้ออกข้อบังคับสภานายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 เพื่อควบคุมดูแลมาตรฐานวิชาชีพทนายความมานานแล้ว แต่ปัจจุบัน พบว่า ยังมีทนายความที่ยังมีความบกพร่องด้านจริยธรรมและมรรยาททนายความ โดยไม่ประกอบวิชาชีพทนายความตามมาตรฐานที่สภานายความกำหนด เป็นเหตุให้ประชาชนและกระบวนการยุติธรรมได้รับความเสียหาย อีกทั้งยังปรากฏข้อเท็จจริงว่า ตั้งแต่มีใช้บังคับข้อบังคับสภานายความว่าด้วยมรรยาททนายความมา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา มีผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ

ถูกร้องเรียนกล่าวหาว่าประพฤติผิดมรรยาททนายความมายังคณะกรรมการมรรยาททนายความเป็นคนติ่มมรรยาททนายความจำนวนมาก และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นทุกปี โดยในช่วงตั้งแต่ พ.ศ. 2529 ถึง 2557 มีการกล่าวหาและแจ้งกล่าวหาทนายความเป็นคนติ่มต่อคณะกรรมการมรรยาททนายความ ประมาณ 300 - 400 คดี (สภานายความ, 2558)

จากการศึกษาเบื้องต้น พบว่า แม้ว่าข้อบังคับสภานายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 จะมีการบัญญัติขึ้นมาใช้บังคับเป็นเวลาเกือบ 30 ปีแล้ว แต่บทบัญญัติของข้อบังคับดังกล่าวเป็นการบัญญัติที่เป็นเพียงการกำหนดลักษณะการกระทำ และความประพฤติที่ผิดมรรยาททนายความเท่านั้น ไม่ได้กำหนดให้บทนิยามความหมายของการกระทำหรือความประพฤตินั้น ๆ ไว้อย่างชัดเจนแต่อย่างใด ส่งผลให้ในการทำความเข้าใจข้อบังคับดังกล่าวอาจมีความไม่ชัดเจนเกิดขึ้นอีกทั้งในบางกรณีอาจมีการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายเคลือบคลุมในสาระสำคัญหลัก ๆ โดยเฉพาะพฤติการณ์ หรือการกระทำที่ผิดมรรยาทตามวิชาชีพทนายความได้ โดยไม่มีอรรถาธิบายว่าการกระทำที่ถือว่าเป็นการกระทำผิดมรรยาททนายความดังกล่าว เป็นการกระทำที่มีลักษณะของการกระทำเช่นใด ทำให้การบังคับใช้ข้อบังคับดังกล่าวไม่สามารถกระทำการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

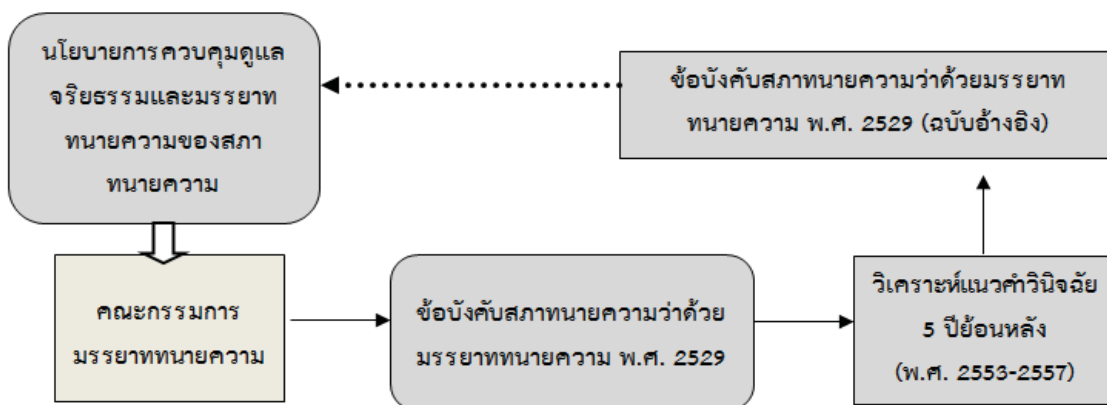
ดังนั้น จึงควรดำเนินการศึกษาแนวคำวินิจฉัยคดีมรรยาททนายความที่มีการดำเนินคดีของคณะกรรมการมรรยาททนายความในช่วงย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ.2557) เพื่อศึกษาวิเคราะห์เป็นข้อมูล ข้อเท็จจริงแห่งคดีมรรยาททนายความ เพื่อสร้างองค์ความรู้ในเรื่องจรรยาบรรณทางวิชาชีพและมรรยาททนายความ เกี่ยวกับการปรับใช้และตีความ ข้อบังคับสภานายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจต่อบทบัญญัติของข้อบังคับสภานายความว่าด้วยมรรยาททนายความดังกล่าว ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลัก คือ ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับจรรยาบรรณทางวิชาชีพทนายความ

มรรยาททนายความ และการกระทำผิดคดีมรรยาททนายความตามข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 การทำความเข้าใจแนววินิจฉัยในคดีมรรยาททนายความของคณะกรรมการมรรยาททนายความ ทั้งการปรับใช้และการตีความ ข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 ในช่วงปี พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ. 2557 และนำผลการศึกษามาจัดเรียงเรียงเป็นคู่มือข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 (ฉบับอ้างอิง)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการศึกษา

จากศึกษา พบว่านับตั้งแต่มีการตราข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความขึ้นใช้บังคับในปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา จำนวนการกล่าวหาว่าทนายความฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมรรยาททนายความตามข้อบังคับดังกล่าวก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะเมื่อจำนวนทนายความที่ขึ้นทะเบียนกับสภาทนายความที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวนคดีมรรยาททนายความที่ถูกนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการมรรยาททนายความก็เพิ่มมากขึ้นด้วย โดยจากแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการมรรยาททนายความ สภาทนายความในคดีมรรยาททนายความที่ถูกกล่าวหาและแจ้งกล่าวหาไปยังคณะกรรมการมรรยาททนายความ โดยเป็นการวินิจฉัยคดี

วิธีการดำเนินการวิจัยศึกษา

1. การสำรวจวรรณกรรม ศึกษาทบทวนข้อมูลจากการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ จากเอกสาร วรรณกรรม และสารสนเทศต่าง ๆ (Literature Review) ด้านจรรยาบรรณทางวิชาชีพทนายความ และการดำเนินคดีมรรยาททนายความ
2. การสำรวจและวิเคราะห์คำวินิจฉัยคดีมรรยาททนายความของคณะกรรมการมรรยาททนายความย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2553 – 2557)
3. นำผลการศึกษามาพัฒนาร่างคู่มือข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 (ฉบับอ้างอิง)

มรรยาททนายความในช่วงปี พ.ศ. 2553 ถึง พ.ศ. 2557 โดยในคำสั่งชี้ขาดของสภาทนายความในคดีมรรยาททนายความ ได้มีการวินิจฉัยถึงลักษณะของการกระทำที่เป็นการผิดมรรยาททนายความตามข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 แยกตามกลุ่มของมรรยาทได้ 4 กลุ่มคดี ดังนี้

1 คดีมรรยาทต่อศาลและในศาล

ทนายความมีการว่าต่างแก้ต่างเพื่อนำเสนอข้อเท็จจริง ในอีกแง่มุมหนึ่งที่ต่างไปจากคู่ความฝ่ายตรงข้าม เพื่อให้ศาลได้มีโอกาสในการพิจารณาคดีได้อย่างรอบคอบ รวมถึงตลอดถึงมีหน้าที่รับเป็นทนายความขอแรงของจำเลยในคดี

อาญาที่มีกฎหมายกำหนดให้รัฐ หรือศาลจัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหา หรือจำเลย หากปรากฏว่าทนายความที่ต่างกันในคดีไม่ปฏิบัติหน้าที่ หรือปฏิบัติหน้าที่แต่นำเสนอข้อเท็จจริงที่มีเจตนาบิดเบือน ทำให้ศาลไม่ได้พิจารณาข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ส่งผลให้ไม่สามารถอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้ มรรยาทต่อศาลและในศาล เป็นมรรยาทของทนายความที่ปรากฏอยู่ในหมวดที่ 2 ข้อ 5 ถึง ข้อ 8 ของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ ซึ่งเป็นการกำหนดเกี่ยวกับมรรยาททนายความต่อศาลและในศาล ทั้งนี้เนื่องจากการทนายความมีการว่าต่างแก่ต่างเพื่อนำเสนอข้อเท็จจริงในอีกแง่มุมหนึ่งที่ต่างไปจากคู่ความฝ่ายตรงข้าม เพื่อให้ศาลได้มีโอกาสในการพิจารณาคดีได้อย่างรอบคอบ ทนายความจึงต้องมีอิสระในการนำเสนอหลักฐานต่อศาล รวมตลอดถึงมีหน้าที่รับเป็นทนายความขอแรงของจำเลยในคดีอาญาที่มีกฎหมายกำหนดให้รัฐ หรือศาลจัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหา หรือจำเลย เพื่อให้ศาลได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย คดีมรรยาททนายความของคณะกรรมการมรรยาททนายความได้มีการพิจารณาและวินิจฉัยถึงลักษณะของการกระทำที่เป็น การผิดมรรยาทต่อศาลและในศาล ดังนี้

1.1 การปฏิเสธไม่รับเป็นทนายความขอแรง (ข้อ 5)

ในการนำเสนอข้อเท็จจริงของทนายความ เพื่อให้ศาลได้มีโอกาสในการพิจารณาคดีได้อย่างรอบคอบ ทนายความต้องมีอิสระในการนำเสนอหลักฐานต่อศาล รวมตลอดถึงมีหน้าที่รับเป็นทนายความขอแรงของจำเลยในคดีอาญาที่มีกฎหมายกำหนดให้รัฐ หรือศาลจัดหาทนายความให้แก่ผู้ต้องหา หรือจำเลยตามเพื่อให้ศาลได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากทุกฝ่าย ดังนั้น การปฏิบัติหน้าที่ของทนายความที่ต่างกันในคดีต้องนำเสนอข้อเท็จจริงที่ไม่มีการบิดเบือน เพื่อให้ศาลได้พิจารณาข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง ส่งผลให้สามารถอำนวยความยุติธรรมให้แก่ประชาชนได้ การพิจารณาคดีมรรยาททนายความของคณะกรรมการมรรยาททนายความ การไม่รับเป็นทนายความขอแรงเมื่อศาลมีหนังสือมาถึง นั้น ต้องพิจารณาเป็นกรณีไปว่ามีข้อแก้ตัวโดยสมควรหรือไม่ เพียงใด อาทิ กรณีการที่ทนายความขึ้นทะเบียนทนายความขอแรงไว้ในเขตอำนาจศาลแห่งหนึ่งแล้วต่อมาย้ายภูมิลำเนาไปทำให้ไม่ได้รับหนังสือขอแรง หรือได้

รับแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ทนายความขอแรงได้ กรณีทนายความได้เปลี่ยนอาชีพไปเป็นอย่างอื่นแล้ว หรือกรณีทนายความเป็นผู้มีส่วนได้เสียเป็นญาติกับฝ่ายผู้เสียหายในคดี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพฤติการณ์ที่ถือเป็นการปฏิเสธการเป็นทนายความขอแรง อาทิ

- การเรียกร้อยเงินตอบแทนการเข้าเป็นทนายความขอแรง ทนายความขอแรงแจ้งแก่จำเลยว่า จำเลยต้องจ่ายค่าพาหนะในการเดินทางให้แก่ผู้ถูกแจ้งกล่าวหา (คดีแดงเลขที่ 49/2556)

- การไม่ปฏิบัติหน้าที่ทนายความขอแรง ศาลมีหนังสือขอแรงให้เป็นทนายความ ซึ่งกำหนดให้มาพบจำเลยและศาลนัดพร้อม เมื่อถึงวันนัดทนายความไม่มาทำหน้าที่ทนายความขอแรง (คดีแดงเลขที่ 188/2557, 307/2557, 347/2557) ทนายความได้รับหนังสือขอแรงของศาลทางไปรษณีย์ แต่ไม่ได้เปิดอ่าน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการบกพร่องและประมาทเลินเล่อของผู้ที่นั้นอันพึงมีต่อหน้าที่ของทนายความ จึงไม่ได้ไปศาลตามนัด (คดีแดงเลขที่ 189/2557)

1.2 การไม่เคารพ และดูหมิ่นศาล (ข้อ 6)

โดยทั่วไป ศาล หรือผู้พิพากษา เป็นผู้พิจารณาพิพากษาอรรถคดีในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ เพื่อยังความยุติธรรมให้แก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี การทำหน้าที่ของศาลในการวินิจฉัยคดีเป็นการอำนวยความยุติธรรม ซึ่งอาจส่งผลให้คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียประโยชน์ และอาจเกิดความไม่พอใจการปฏิบัติหน้าที่ของศาลก็เป็นได้ มรรยาททนายความนี้ หมายถึงรวมถึงการไม่เคารพยำเกรงอำนาจศาล และการกระทำอันเป็นการดูหมิ่นศาล หรือผู้พิพากษา ซึ่งทั้งสองกรณีเป็นการทำให้เสื่อมเสียอำนาจศาลหรือผู้พิพากษา โดยคำว่า “ศาล” ในที่นี้หมายถึงความถึง สถาบันศาล และตัวผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่พิจารณาคดีด้วย และการกระทำดังกล่าวไม่ว่าจะกระทำในศาล หรือนอกศาลก็ถือว่าเป็นความผิด

พฤติการณ์ หรือการกระทำที่ผิดมรรยาททนายความไม่เคารพหรือดูหมิ่นศาล อาทิ

- กรณีที่ถูกศาลลงโทษในคดีละเมิดอำนาจศาล เป็นกรณีที่ทนายความต้องคำพิพากษาและถูกลงโทษฐานกระทำการละเมิดอำนาจศาล (คดีแดงเลขที่ 220/2552, 125/2552, 95/2553, 31/2556, 291/2556, 329/2556,

378/2556, 117/2557, 348/2557)

- การดูหมิ่นการปฏิบัติหน้าที่ของศาล หมายความว่าเห็นว่าเป็นที่พิรุณของช่องใส่คำพิพากษา แต่ก็มีได้คัดค้านหรือโต้แย้งใด ๆ อีกทั้งยังได้ลงลายมือชื่อในรายงานกระบวนการพิจารณาเป็นที่ถูกต้อง แต่กลับเพิกม้ายื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาตรวจสอบหลังเวลาล่วงไปกว่า 2 เดือน ถือว่าข้อกล่าวอ้างว่ามีพิรุณนั้น ไม่เป็นความจริง การยื่นคำร้องดังกล่าวของผู้ถูกแจ้งกล่าวหาเพื่อประสงค์ให้มิผลอย่างใดอย่างหนึ่ง อันจะเป็นประโยชน์ในทางคดี (คดีแดงเลขที่ 191/2557)

- การกล่าวความอันเป็นเท็จต่อศาล หมายความว่ายื่นคำร้องขอเลื่อนคดีต่อศาลไม่สามารถกลับมาได้ทันอันเป็นความเท็จต่อศาล ศาลอนุญาตให้เลื่อนและมีคำสั่งให้คัดถ่ายเอกสารผลการบังคับคดีมาแสดงต่อศาลในนัดหน้า แต่ทนายความไม่สามารถคัดถ่ายเอกสารผลการบังคับคดีมาแสดงตามคำสั่งศาลได้ (คดีแดงเลขที่ 328/2552)

- การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล หมายความว่าได้มอบให้เสมียนทนายความและขอเลื่อนคดีต่อศาล ถือว่าผู้ถูกแจ้งกล่าวหาได้รับเป็นทนายความให้แก่จำเลยแล้ว การที่ทนายความไม่ไปศาลและไม่ได้ส่งสำเนารายงานกระบวนการพิจารณาของศาลตามที่อ้างว่าตีความส่งต่อศาลตามคำสั่งศาล (คดีแดงเลขที่ 69/2556)

1.3 การกล่าวความ หรือทำเอกสารเท็จ (ข้อ 7)

การกระทำใดของทนายความที่เป็นการขัดขวางกระบวนการยุติธรรม ถือเป็นความผิดร้ายแรง การผิดมรรยาททนายความในข้อนี้กำหนดขึ้นเพื่อให้ทนายความปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ในการนำข้อเท็จจริงเข้าสู่ศาล เพื่อให้ศาลได้พิจารณาคดีได้อย่างถูกต้องยุติธรรม การผิดมรรยาททนายความในข้อนี้แบ่งแยกออกได้เป็น 4 ประการคือ

(1) การกล่าวความเท็จ หมายถึง การแถลงด้วยวาจา หรือยื่นคำแถลงเป็นหนังสือที่เป็นเท็จ อาทิ กรณียื่นคำร้องขอเลื่อนคดีโดยอ้างความเท็จว่าตีความที่ศาลอื่นหรืออ้างว่าทนายความป่วย เมื่อศาลที่คำสั่งให้ยื่นรายงานกระบวนการพิจารณาคดีของศาลที่ตีความ หรือให้นำใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อศาลว่าป่วย ก็ไม่สามารถกระทำ (คดีแดงเลขที่ 328/2552)

(2) การทำเอกสาร หรือหลักฐานอันเป็นเท็จ หมายถึง การทำหรือสร้างเอกสาร หลักฐานอันเป็นเท็จเพื่อนำมาแสดงต่อศาลให้คดีของตนชนะ อาทิ ทนายความร้องขอตทรัพย์ โดยอ้างว่าที่ดินที่ถูกบังคับคดียึดขายทอดตลาดเป็นที่ดินของผู้ร้อง เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งให้งดการขายทอดตลาด ทั้งที่ผู้ถูกกล่าวหาว่าที่ดินที่ถูกบังคับคดียึดขายทอดตลาดเป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยทั้งสิ้น มิใช่เป็นของผู้ร้องแต่อย่างใด ซึ่งเป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อศาล บิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อประวิงการขาดทอดตลาด (คดีแดงเลขที่ 138/2552) ทนายความได้ทำการเปลี่ยนแปลงหมายแจ้งคำสั่งศาลปกครอง โดยตัดข้อความรายละเอียดคำสั่งศาล (คดีแดงเลขที่ 95/2553) ทนายความมิได้เข้าร่วมการสอบสวนสิทธิผู้กล่าวหา แต่ร่วมมือกับพนักงานสอบสวนลงลายมือชื่อในเอกสารที่พนักงานสอบสวนจัดทำขึ้น โดยอ้างว่าเพื่อให้การสอบสวนเป็นไปโดยชอบ (คดีแดงเลขที่ 444/2555) ทนายความตกลงรับเป็นทนายความ โดยทราบว่าจะจำเลยเสียชีวิตก่อนที่จะมีการทำสัญญา จำเลยยอมไม่มีสถานะบุคคล ในขณะที่ถูกฟ้องคดี โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง (คดีแดงเลขที่ 73/2556) ทนายความได้ปลอมลายมือชื่อลูกความในใบแต่งตั้งทนายความโดยผลการ (คดีแดงเลขที่ 269/2555) ทนายความมอบฉันทะให้เสมียนทนายไปตรวจสอบขอข้อมูลสำนวนที่ศาล ด้วยการแอบอ้างว่าผู้มอบฉันทะมีสถานะเป็นทนายจำเลย ทั้งที่ไม่ได้รับการแต่งตั้งจากคู่ความให้เป็นทนายความในคดี (คดีแดงเลขที่ 118/2553)

(3) การใช้อุบายลวงให้ศาลหลง หมายถึง การที่ทนายความแถลงข้อเท็จจริงบางประการเพื่อให้ศาลหลงเชื่อ รวมถึงกรณีที่ทนายความทราบข้อเท็จจริงบางประการแล้ว แต่กลับไม่แถลงให้ศาลทราบ จนทำให้ศาลผิดหลงอีกด้วย

(4) การกระทำการใดเพื่อทราบคำสั่ง หรือคำพิพากษาของศาลที่ยังไม่เปิดเผย หมายถึงกรณีก่อนที่ศาลจะอ่านคำสั่ง หรือคำพิพากษา ทนายความจึงกระทำการเพื่อให้ทราบคำสั่ง หรือคำพิพากษาดังกล่าว เพื่อเตรียมการกรณีที่กำลังหรือคำพิพากษานั้นเป็นผลร้ายต่อลูกความตน หรือใช้อ้างเพื่อเรียกร้องเงิน หรือผลประโยชน์ตอบแทนจากลูกความของตนให้มากขึ้น

1.4 การสมรู้เป็นใจในการทำพยานหลักฐานเท็จ หรือการให้สินบน (ข้อ 8)

การควบคุมทนายความมิให้ทนายความสมรู้นำเอาความเท็จมาเสนอต่อศาล รวมทั้งการให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน เพื่อให้กระทำการใดๆ อันเป็นการทำให้กระบวนการยุติธรรมต้องเสียไป การทำพยานหลักฐานเท็จ หรือการเสี้ยมให้พยานเบิกความเท็จ หรือการให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ทนายความต้องไม่ร่วมกระทำความผิดดังกล่าว รวมทั้งไม่ไปมีส่วนร่วม หรือสมรู้เป็นใจด้วย หากทนายความเข้าร่วมในการกระทำความผิดดังกล่าวแล้ว ทนายความสมควรจะได้รับโทษมากกว่าประชาชนโดยทั่วไปที่ทำความผิดในฐานเดียวกัน ความผิดมรยาทในข้อนี้ แบ่งแยกออกได้เป็น 5 ประการคือ ได้แก่

(1) การสมรู้ร่วมใจโดยทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อทำพยานหลักฐานเท็จ หมายถึง การที่ทนายความร่วมคิด หรือรู้กัน หรือรู้เห็นในการทำพยานหลักฐานเท็จ ไม่คัดค้าน หรือห้ามปราม อาทิ กรณีทนายความมิได้เข้าร่วมการสอบสวนสิทธิผู้กล่าวหา แต่ร่วมมือกับพนักงานสอบสวนลงลายมือชื่อในเอกสารที่พนักงานสอบสวนจัดทำขึ้น (คดีแดงเลขที่ 444/2555)

(2) การเสี้ยมสอนพยานให้เบิกความเท็จ คือ การแนะนำ สั่งสอน หรือยุยงส่งเสริมให้พยานเบิกความเท็จ โดยทนายความทราบอยู่แล้วว่าเป็นความเท็จ ในกรณีที่ทนายความสอบถาม หรือทบทวนความจำของพยาน ก่อนการสืบพยานนั้น ไม่ใช่การเสี้ยมสอนให้เบิกความเท็จ

(3) การปกปิดซ่อนงำ อำพรางหลายหลักฐานใดๆ ซึ่งควรนำมายื่นต่อศาล หมายถึงการที่ทนายความทราบว่าพยานหลักฐานสำคัญที่ควรยื่นต่อศาล แต่ทนายความปกปิด หรือซ่อนงำ หรืออำพรางพยานหลักฐานนั้นไว้ เพื่อให้ศาลทราบ อาทิ กรณีทนายความรู้ข้อเท็จจริงว่าพินัยกรรมของเจ้ามรดกที่ใช้กล่าวอ้างในคดีที่ตนร้องขอให้ศาลตั้งผู้จัดการมรดกมีข้อพิพาทอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลอยู่แล้ว แต่ปกปิดไม่แจ้งให้ลูกความทราบ กลับดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป (คดีแดงเลขที่ 83/2557) ลูกความร่วมกันนำพยานหลักฐานสัญญาเงินกู้อันเป็นความเท็จที่ปราศจากมูลความจริงและนำไปฟ้องคดีต่อศาล โดยการแนะนำเสี้ยมสอนจากทนายความ (คดีแดงเลขที่ 322/2552)

(4) การให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน หมายถึง กรณี

ที่ทนายความรู้เห็น หรือมีส่วนร่วมในการให้ หรือสัญญาว่าจะให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน

(5) การสมรู้เป็นใจในการให้สินบนแก่เจ้าพนักงาน หมายถึงกรณี ผู้ให้สินบนมิใช่ทนายความ อาจเป็นตัวความหรือบุคคลที่สาม แต่ทนายความได้เข้าไปร่วมคิด หรือรู้เห็นในการให้สินบน แล้วไม่คัดค้าน หรือห้ามปรามการที่ทนายความสมรู้ร่วมคิด รู้เห็นและมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ เป็นคำวินิจฉัยในการขอประกันต่อศาล (คดีแดงเลขที่ 125/2552) ทนายความตกลงค่าดำเนินการต่างหากจากค่าทนายความเพื่อจงใจหรืออย่างใด เพื่อให้เจ้าพนักงานสั่งไม่ฟ้องผู้กล่าวหา (คดีแดงเลขที่ 257/2553)

2 คดีมรยาทต่อตัวความ

ทนายความมีหน้าที่ต้องดูแลประโยชน์ของลูกค้าความอย่างเคร่งครัด ปฏิบัติต่อลูกค้าความอย่างตรงไปตรงมา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของลูกค้าความที่ต้องมีต่อทนายความ หากปรากฏว่าทนายความไม่สุจริต ย่อมมีความสุ่มเสี่ยงสูงที่จะสร้างความเสียหายให้แก่ลูกค้าความได้เป็นอย่างมาก อันเป็นการซ้ำเติมให้ลูกค้าความผู้มีอรรถคดีได้รับความทุกข์มากขึ้น ทนายความจึงต้องรักษาวินัยในข้อนี้อย่างเคร่งครัด เพื่อให้ตนเองและสถาบันทนายความได้รับความเชื่อถือจากลูกค้าความ และประชาชนทั่วไป จากการศึกษาถึงมรยาททนายความที่พึงมีต่อตัวความ บัญญัติอยู่ในหมวดที่ 3 ของข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรยาททนายความ (ข้อ 9 ถึง ข้อ 15) รวม 7 ข้อ ข้อบังคับที่กำหนดขึ้นเนื่องจากทนายความมีหน้าที่ต้องดูแลประโยชน์ของลูกค้าความอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ทนายความประพฤติปฏิบัติต่อลูกค้าความอย่างตรงไปตรงมา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นของลูกค้าความที่ต้องมีต่อทนายความ ทนายความเป็นผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของลูกค้าความอย่างใกล้ชิด และได้รับความไว้วางใจอย่างมากจากลูกค้าความ หากทนายความไม่สุจริต ย่อมมีความสุ่มเสี่ยงสูงที่จะสร้างความเสียหายให้แก่ลูกค้าความได้เป็นอย่างมาก อันเป็นการซ้ำเติมให้ลูกค้าความผู้มีอรรถคดีได้รับความทุกข์มากขึ้น การพิจารณาคดีมรยาททนายความ ของคณะกรรมการมรยาททนายความ ได้มีการพิจารณาและวินิจฉัยถึงลักษณะของการกระทำที่เป็นการผิดมรยาทต่อตัวความไว้ดังนี้

2.1 การยุยงส่งเสริมให้เป็นคดีความกัน (ข้อ 9)

การยุบให้ลูกความเป็นคดีความในกรณีที่ไม่มียุติ เพื่อให้ทนายความได้รับค่าจ้างว่าความหรือผลประโยชน์อื่นใด ซึ่งถือว่าเป็นการเกื้อหนุน หรือหนุนหลังให้ลูกความเป็นความ รวมถึงกรณี การซื้อคดีความ (กรณีที่ทนายความออกคำอุทธรณ์เนียมให้แก่ลูกความเพื่อเป็นคดีความ หากได้ผลชนะคดีแล้ว ทนายความจะขอแบ่งผลประโยชน์ที่ได้รับด้วย) อาทิ กรณีทนายความร้องชดเชยทรัพย์ โดยอ้างว่าที่ดินที่ถูกบังคับคดียึดขายทอดตลาดเป็นที่ดินของผู้ร้อง เป็นเหตุให้เจ้าพนักงานบังคับคดีมีคำสั่งให้จัดการขายทอดตลาด ทั้งที่ผู้ถูกกล่าวหาว่าที่ดินที่ถูกบังคับคดียึดขายทอดตลาด เป็นกรรมสิทธิ์ของจำเลยทั้งสิ้น มิใช่เป็นของผู้ร้องแต่อย่างใด (คดีแดงเลขที่ 138/2552) ทนายความหลอกลวงแอบบันทึกเสียงการสนทนาเป็นการละเมิดกฎหมาย และนำมาเป็นหลักฐานในการดำเนินคดีกับผู้กล่าวหาโดยไม่มีมูลเหตุอันใดที่จะฟ้องผู้กล่าวหาและสามี (คดีแดงเลขที่ 380/2555) ทนายความของจำเลยฟ้องเงินค่าทนายความคืนจากทนายความเดิม โดยบรรยายในคำฟ้องว่าผู้กล่าวหาเป็นฝ่ายผิดสัญญา อันเป็นเหตุให้เกิดสิทธิเรียกร้อง จึงไม่ตรงตามข้อเท็จจริง (คดีแดงเลขที่ 33/2553)

2.2 การจงใจให้มอบคดีให้ว่าต่างแก่งต่าง (ข้อ 10)

ทนายความจะต้องใช้ความรู้ความสามารถอย่างตรงไปตรงมาในการดำเนินคดี หากทนายความปกปิดข้อเท็จจริง หรือกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสิ่งที่ควรเข้าใจให้ถูกต้องในการประกอบวิชาชีพทนายความ ถือได้ว่าเป็นความผิด การผิดมรรยาทในข้อนี้มีอยู่ 5 ประการ ได้แก่

(1) การหลอกลวงว่าถ้ามอบคดีให้ตนว่าความให้แล้วจะชนะคดีทั้งที่ทนายความรู้อยู่แก่ใจอยู่แล้วว่าจะแพ้ การปฏิบัติหน้าที่ที่ทนายความจะต้องทำอย่างตรงไปตรงมา หากเห็นว่าคดีจะแพ้ ก็ควรแจ้งให้ลูกความทราบว่าจะแพ้ในประเด็นใดบ้างโดยไม่ต้องกังวลว่าลูกความจะผิดหวังหรือไม่ หรือแตกต่างในคดีดังกล่าวหรือไม่ หากทนายความเห็นว่าคดีมีทางชนะ ก็ไม่ควรเข้ารับรองว่าจะชนะอย่างแน่นอน เพราะทนายความไม่ใช่ผู้เขียนคำพิพากษาเอง และในการพิจารณาคดี คู่ความอีกฝ่ายอาจนำเสนอพยานหลักฐานที่หักล้างข้อเท็จจริงที่ทนายความรับทราบจากลูกความของตนก็ได้ ดังนั้น ทนายความควรแจ้งว่าคดีมีทาง

ชนะได้ เพราะหลักกฎหมายข้อใด อาทิ กรณีทนายความอ้างว่ามีผู้รู้จักสามารถวิ่งเต้นให้คดีชนะได้ทั้งที่เป็นคดีต้องห้ามฎีกา (คดีแดงเลขที่ 189/2552) ทนายความแจ้งว่าจะต่อสู้คดีให้ผู้กล่าวหาได้รับโทษเพียงเสียค่าปรับ หากไม่ได้ผลยินดีคืนเงินทั้งหมด ผู้กล่าวหาเชื่อจึงตกลงและมอบเงินค่าทำคดีให้ การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นการใช้อุบายหลอกลวงให้ผู้กล่าวหาหลงเชื่อว่าคดีที่ผู้กล่าวหาจะต้องถูกลงโทษตามที่ผู้ถูกกล่าวหาอวดอ้างเพื่อให้ผู้กล่าวหาจ่ายเงิน (คดีแดงเลขที่ 140/2553) ทนายความอ้างว่ามีญาติเป็นอัยการศาล สามารถยื่นฎีกาและขอประกันตัวได้ ทำให้ผู้กล่าวหาหลงเชื่อจ่ายเงินให้ (คดีแดงเลขที่ 398/2555)

(2) การอวดอ้างว่าตนมีความรู้ดีกว่า ทนายความคนอื่นหมายถึง การอวดอ้างว่าตนเองเคยศึกษาในต่างประเทศจึงมีความรู้ดีกว่า อาทิ ทนายความอวดอ้างว่าตนเองสามารถที่จะช่วยผู้กล่าวหาปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้โดยรับจะหานายทุนมารับจำนองที่ดิน ทำให้ผู้กล่าวหาหลงเชื่อจึงมอบที่ดินให้ผู้ถูกกล่าวหาไปจำนอง การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาถือได้ว่าเป็นการอวดอ้างว่าตนมีความรู้ความสามารถ เพื่อให้ลูกความหลงเชื่อว่าตนจะทำให้ลูกความได้รับผลประโยชน์เป็นพิเศษ (คดีแดงเลขที่ 83/2552) ทนายความแนะนำว่า ทนายความที่อุตรธานีมีประสบการณ์และคุณภาพต่ำ ทนายความที่มีความสามารถสูงสามารถเรียกเงินคืน จะอยู่ที่กรุงเทพฯ และเชียงใหม่เท่านั้น ผู้กล่าวหาจึงตกลงว่าจ้างและจ่ายเงินไป (คดีแดงเลขที่ 228/2553)

(3) การอวดอ้างว่าเกี่ยวเป็นสมัครพรรคพวก รู้จักคุ้นเคยกับผู้ใดอันทำให้เขาหลงเชื่อว่า ตนสามารถที่จะทำให้เขาได้รับผลเป็นพิเศษ นอกจากทางว่าความ เช่น กรณีทนายความอวดอ้างว่าสนิทกับผู้พิพากษา สามารถขออะไรก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีการจงใจถึงขนาดว่าจะไปร้องขอให้คดีชนะ อาทิ กรณีผู้ถูกกล่าวหาเป็นทนายความ แก่งต่างในคดีอาญาอ้างว่าสามารถช่วยคดี ให้อัยการสั่งไม่ฟ้อง หรือไม่คดีก็จะยกฟ้อง โดยเรียกเงินจากผู้กล่าวหาไปวิ่งเต้นอัยการ (คดีแดงเลขที่ 157/2557) ทนายความอ้างว่ามีผู้รู้จักสามารถวิ่งเต้นให้คดีชนะได้ทั้งที่เป็นคดีต้องห้ามฎีกา (คดีแดงเลขที่ 189/2552)

(4) การหลอกลวงว่าจะชักนำจงใจให้ผู้อื่นช่วยเหลือคดีในทางใด ๆ ได้ ได้แก่ การที่ทนายความหลอกลวงว่ารู้จักสนิทสนมกับผู้พิพากษาเป็นอย่างดี สามารถพูด

จงใจให้ช่วยเหลือในทางคดีได้ อาทิ กรณีที่นายความอาจอ้างว่าตนมีสมรรถพรคนพวก รู้จักคุ้นเคยกับผู้ที่สามารถจะช่วยเหลือในทางคดีได้นอกจากการว่าความ (คดีแดงเลขที่ 56/2557) นายความได้เรียกค่าใช้จ่าย และเรียกเงินเพื่อไปให้ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ให้ช่วยเขียนคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้กลับคำพิพากษาศาลชั้นต้น (คดีแดงเลขที่ 158/2557) นายความอ้างว่ามีพนักงานตำรวจ พนักงานอัยการ ช่วยเหลือไม่ให้ถูกฟ้องหรือถูกดำเนินคดี (คดีแดงเลขที่ 62/2555) ผู้ถูกกล่าวหาใช้อุบายหลอกลวง เพื่อให้ผู้กล่าวหาโอนเงินให้โดยโอ้อวดว่าสามารถประกันตัวได้ (คดีแดงเลขที่ 69/2552, 276/2553, 445/2555) นายความอ้างว่ามีสมรรถพรคนพวก รู้จักคุ้นเคยกับผู้พิพากษาสามารถช่วยเหลือคดีได้ (คดีแดงเลขที่ 273/2552, 166/2555, 468/2555) การวิ่งเต้นเพื่อไม่ให้ถูกไล่ออกจากราชการ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยวิชาชีพทนายความ และมรรยาททนายความ การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาจึงเป็นการรอดอ้างว่าเป็นสมรรถพรคนพวก รู้จักคุ้นเคยกับผู้ใดอันจะทำให้หลงว่าตนสามารถจะทำให้เขาได้รับผลพิเศษ (คดีแดงเลขที่ 150/2555)

(5) การแอบอ้างขู่ถ้าไม่ทำตามคดีนั้นแล้วจะหาหนทางให้ผู้นั้นกระทำผิดคดีของเขาแพ้มายังถึง กรณีที่นายความขู่ลูกความโดยเอาการแพ้นะของคดีมากล่าวอ้าง เพื่อให้ตนได้เป็นนายความว่าต่างแก็ต่าง

2.3 การเปิดเผยความลับของลูกความ (ข้อ 11)

การทำหน้าที่ของนายความจำเป็นต้องที่จะต้องรับทราบข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับคดีนั้น ๆ ทั้งหมดเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการต่อสู้คดีของลูกความ ซึ่งข้อเท็จจริงเหล่านั้นถือเป็นความลับของลูกความ นายความจึงมีหน้าที่ในการรักษาความลับของลูกความในการไม่นำข้อเท็จจริงเหล่านั้นไปเปิดเผยให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคนทราบ “ความลับของลูกความ” ในข้อนี้จึงหมายถึง ข้อเท็จจริงทุกเรื่องที่ลูกความได้แจ้งให้ทนายความทราบ โดยความไว้วางใจ ซึ่งหากเปิดเผยออกไปจะทำให้ลูกความได้รับความเสียหาย ไม่ใช่ว่าจะต้องเป็นเรื่องที่ถูกต้องหรือยุติธรรมต่อสังคม อาทิ กรณีการที่นายความกลับไปรับเป็นทนายความให้แก่ฝ่ายปรปักษ์กับผู้กล่าวหาที่เป็นลูกความเดิม โดยอาศัยความรู้เรื่องกรณีพิพาทแห่งคดีต่าง ๆ ที่ผู้ถูกกล่าวหาเคยเป็นทนายความให้แก่ผู้กล่าวหา ยื่นคำร้อง

คัดค้านอันเป็นปรปักษ์กับผู้กล่าวหาต่อศาลซึ่งเป็นความลับที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับมาจากการที่เคยเป็นทนายความให้แก่ผู้กล่าวหาเปิดเผย (คดีแดงเลขที่ 330/2555)

2.4 การขาดนัด ทอดทิ้งคดี ละเว้นหน้าที่ และปิดบังข้อความที่ควรแจ้ง (ข้อ 12)

นายความเป็นผู้ที่กระทำการในศาลแทนลูกความ ผลการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความ ไม่ว่าจะเป็นผลร้ายหรือผลดีย่อมตกแก่ลูกความ ซึ่งอาจส่งผลถึงแก่ชีวิตหรืออาจสูญเสียทรัพย์สินเงินทอง ได้แก่

(1) การจงใจขาดนัด หมายถึง กรณีที่ทนายความทราบนัดการพิจารณาคดีของศาลแล้ว แต่ไม่ไปศาล และไม่แจ้งเหตุขัดข้องให้ศาลทราบ หรือไม่ยื่นคำร้องขอเลื่อนคดี โดยการขาดนัดดังกล่าวต้องมีเจตนาประกอบด้วย ซึ่งคำว่า “จงใจ” ในที่นี้มีความหมายที่กว้างตามหลักมาตรฐานของผู้ประกอบวิชาชีพที่จะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ และความชำนาญเป็นพิเศษ ต้องใช้ความรอบคอบ ความระมัดระวัง และความเอาใจใส่ในการปฏิบัติหน้าที่ยิ่งกว่าอาชีพอื่น การทำหน้าที่ผิดพลาดเพราะเหตุเพียงเพราะว่าทนายความหลงลืม หรือเกิดความประมาท เลินเล่อ หรือไม่ตั้งใจ หรือเพราะไม่ทราบกฎหมาย ถือได้ว่าเป็นการจงใจ พฤติการณ์ที่ถือว่าเป็นการจงใจขาดนัด อาทิ กรณีที่นายความได้ฟ้องคดีและแจ้งให้ผู้กล่าวหาทราบ กำหนดวันนัดไต่สวนมูลฟ้อง ก่อนถึงวันนัดผู้ถูกกล่าวหาติดต่อผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ (คดีแดงเลขที่ 362/2556) นายความหรือตัวแทนไม่มาศาลในวันนัดไต่สวนมูลฟ้องและสืบพยานโจทก์ จำเลย (คดีแดงเลขที่ 36/2557) เมื่อถึงวันนัดนายความมิได้ไปศาลเพื่อทำหน้าที่ทนายความโดยไม่แจ้งเหตุขัดข้อง และมีได้เข้ามาช่วยเหลือในการดำเนินคดี (คดีแดงเลขที่ 359/2556, 116/2557, 261/2557)

(2) การทอดทิ้งคดี เกิดจากการที่ทนายความไม่เอาใจใส่ในการดำเนินคดี รับค่าจ้างมาแล้วแต่ไม่ทำการฟ้องคดีให้แก่ลูกความ หรือเมื่อยื่นคำร้อง หรือคำแถลงต่อศาล หรือยื่นคำฟ้องอุทธรณ์ หรือฎีกาแล้วไม่ติดตามเพื่อทราบคำสั่งศาล หรือเพื่อนำหมาย หรือเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งของศาล พฤติการณ์ที่ถือว่าเป็นการทอดทิ้งคดี อาทิ กรณีที่นายความแจ้งว่าดำเนินคดีให้แล้ว แต่เมื่อไปศาลเพื่อตรวจสอบความคืบหน้าของคดีกลับพบว่าผู้ถูกกล่าว

หา ยังไม่ได้ดำเนินคดีตามที่แจ้งให้ผู้กล่าวหาทราบแต่อย่างใด (คดีแดงเลขที่ 360/2556) ทนายความที่รับทำคดีแต่ไม่ทำการฟ้องคดี (คดีแดงเลขที่ 362/2556) ทนายความปล่อยปละละเลยทิ้งไว้จนคดีขาดอายุความ (คดีแดงเลขที่ 60/2557) ทนายความไม่ปฏิบัติหน้าที่ แม้จำได้ทำคำร้องขอถอนทนายต่อศาล แต่ศาลยังไม่อนุญาต ยังต้องปฏิบัติหน้าที่ (คดีแดงเลขที่ 313/2552) ทนายความได้รับเงินค่าธรรมเนียมจากผู้กล่าวหาไปแล้วไม่ได้ดำเนินคดีให้แก่ผู้กล่าวหา (คดีแดงเลขที่ 82/2552, 170/2552, 11/2553, 92/2553, 141/2553, 280/2557)

(3) การจงใจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่ควรกระทำในการดำเนินคดี หมายถึง การที่ทนายความละเว้นหน้าที่ที่ต้องกระทำในการดำเนินคดีของลูกความตน เช่น กรณีทนายความไม่ยื่นบัญชีพยานภายในกำหนดเวลา หรือกรณีการไม่แถลงคัดค้านการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นต้น พฤติการณ์ที่ถือว่าเป็นการจงใจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ทนายความ อาทิ กรณีทนายความรับเงินค่าธรรมเนียมในการฟ้องคดีแพ่งจากผู้กล่าวหาแล้ว แต่ไม่ได้ฟ้องให้ผู้กล่าวหา (คดีแดงเลขที่ 82/2552) ทนายความอาสาของสำนักงานคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย สภาทนายความ เรียกเก็บรับเงินและไม่ดำเนินการฟ้องคดีให้ตามที่ได้รับมอบหมาย (คดีแดงเลขที่ 438/2555) ทนายความยื่นคำร้องถอนตัวจากการเป็นทนายความจำเลย แล้วกลับไปโดยไม่รอฟังคำสั่งศาลว่าจะอนุญาตหรือไม่อาจเป็นผลเสียแก่คดีของจำเลยและการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลได้ (คดีแดงเลขที่ 15/2557) ทนายความไม่ไปศาลในวันนัดพร้อม และไม่นำหมายนัดส่งให้แก่จำเลย (คดีแดงเลขที่ 30/2557) ผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ยื่นเอกสารอันเป็นสาระสำคัญประกอบการพิจารณาของศาลในคดีหมิ่นประมาท เป็นเหตุให้ศาลพิพากษายกฟ้อง (คดีแดงเลขที่ 100/2557) ทนายความปล่อยให้คดีขาดอายุความโดยไม่ได้ดำเนินการฟ้องร้อง (คดีแดงเลขที่ 60/2557, 55/2557)

(4) การปิดบังข้อความที่ควรแจ้งให้แก่ลูกความทราบ มักปรากฏในกรณีที่ทนายความดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีผิดพลาดแล้วไม่กล้าแจ้งให้ลูกความตนทราบ ซึ่งเท่ากับเป็นการสร้างความเสียหายเพิ่มมากขึ้นไปอีก ซึ่งโดยหลักแล้วทนายความต้องแจ้งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องในการ

ดำเนินคดีแก่ลูกความของตน แม้กรณีที่ถูกความจะไม่ชักถามก็ตาม พฤติการณ์ที่ถือว่าเป็นการปิดบังข้อความที่ควรแจ้งแก่ลูกความ อาทิ ทนายความเรียกค่าธรรมเนียมศาลเป็นเงินจำนวนสูงกว่าที่เป็นจริง แล้วไม่คืนเงินค่าธรรมเนียมส่วนที่เหลือให้แก่ผู้กล่าวหา หรือชี้แจงให้ผู้กล่าวหาทราบ (คดีแดงเลขที่ 344/2556) ทนายความฟ้องต่อศาลแทนโดยผู้กล่าวหา มิได้รู้เห็นยินยอม ต่อมาศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดี ทำให้ผู้กล่าวหาได้รับความเสียหาย (คดีแดงเลขที่ 361/2556)

2.5 การเอาข้อเท็จจริงที่ตนรู้มาจากการปฏิบัติหน้าที่ทนายความ ไปใช้เป็นประโยชน์แก่อีกฝ่าย (ข้อ 13)

หลักมรรยาททนายความในข้อนี้ คือ การที่ทนายความจะต้องไม่เป็นปฏิปักษ์กับลูกความตน การที่ทนายความรับเป็นทนายความให้แก่ลูกความ ทนายความก็จะรับทราบข้อเท็จจริงของลูกความ ดังนั้นหน้าที่ของทนายความเมื่อรับทราบข้อมูลข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว นอกจากจะไม่นำไปเปิดเผยตามที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้อีกแล้ว หากต่อมาทนายความได้ไปให้คำปรึกษาหรือไปเป็นทนายความให้คู่ปรปักษ์ของลูกความ แล้วทนายความนำเอาข้อเท็จจริงที่ได้รับทราบมาใช้เป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือคดีลูกความที่เป็นคู่ปรปักษ์ดังกล่าว ก็จะผิดมรรยาทตามนัยของข้อนี้ พฤติการณ์ที่ผิดมรรยาททนายความในข้อนี้ อาทิ กรณีผู้ถูกกล่าวหาได้ถูกถอนการเป็นทนายความ แต่กลับไปรับเป็นทนายความให้แก่ฝ่ายปรปักษ์กับผู้กล่าวหาที่เป็นลูกความเดิม โดยอาศัยความรู้เรื่องกรณีพิพาทแห่งคดีต่าง ๆ ที่ผู้ถูกกล่าวหาเคยเป็นทนายความให้แก่ผู้กล่าวหา ยื่นคำร้องคัดค้านอันเป็นปฏิปักษ์กับผู้กล่าวหาต่อศาลซึ่งเป็นความลับที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับมาจากการที่เคยเป็นทนายความให้แก่ผู้กล่าวหา มาเปิดเผย (คดีแดงเลขที่ 330/2555) ทนายความไปรับเป็นทนายความโจทก์ยื่นฟ้องผู้กล่าวหาเป็นจำเลย ปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหาได้นำความหรือข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับมาโดยหน้าที่ที่เป็นที่ปรึกษากฎหมายของผู้กล่าวหาช่วยเหลือคู่กรณีและฝ่ายที่เป็นปรปักษ์กับผู้กล่าวหา (คดีแดงเลขที่ 20/2557) ทนายความไปรับเป็นทนายความช่วยเหลือคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเป็นปรปักษ์ในคดี (คดีแดงเลขที่ 194/2557)

2.6 การใช้อุบายหาประโยชน์เพิ่ม (ข้อ 14)

โดยทั่วไปแล้วลูกความที่มาใช้บริการจาก

ทนายความมักไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย จึงจำเป็นต้องพึ่งพาทนายความ ทนายความจึงมีหน้าที่สำคัญในการช่วยเหลือทางคดีแก่ลูกความตน เมื่อลูกความได้บอกเล่าข้อเท็จจริงทั้งหมดแก่ทนายความแล้ว ปรากฏว่าทนายความได้ใช้อุบายเพื่อให้ตนได้รับประโยชน์นอกเหนือจากที่ได้ตกลงไว้กับลูกความ ก็จะเป็นการผิดมรรยาทตามนัยของข้อนี้ อาทิ ทนายความได้ถอนตัวจากการเป็นทนายความให้แก่ผู้กล่าวหาดังกล่าวแล้ว แต่ก็ยังได้เสนอตัวที่จะดำเนินการเรียกเอกสารที่เคยเรียกจากธนาคาร (คดีแดงเลขที่ 56/2555) ทนายความได้มีหนังสือแจ้งค่าใช้จ่ายรวมค่าธรรมเนียมอุทธรณ์ เพื่อวางประกันความเสียหาย แต่กลับนำไปชำระศาลเพียงบางส่วน และไม่ได้นำเงินไปวางประกันความเสียหายตามที่ตกลง หากแต่ได้นำที่โฉนดที่ดินของตนมาวางแทนศาลจึงไม่อนุญาตให้ทุเลาการบังคับคดีดังกล่าว ผู้กล่าวหาจึงได้มีหนังสือแจ้งให้ทนายความนำเงินที่เหลือมาคืนให้แก่ผู้กล่าวหา (คดีแดงเลขที่ 272/2555) การที่จำเลยถึงแก่ความตายไม่ได้ทำให้หน้าที่ของทนายความสิ้นสุดลงแต่อย่างใด ทนายความยังคงต้องทำหน้าที่ต่อไป กรณีจำเลยในคดีเสียชีวิต แล้วทนายความแจ้งว่าตนหมดหน้าที่หากจะให้ผู้ถูกกล่าวหาทำหน้าที่ต่อไปต้องคิดค่าจ้างใหม่จึงผิดมรรยาททนายความ (คดีแดงเลขที่ 35/2555) ทนายความดำเนินการฟ้องคดีให้แก่ผู้กล่าวหา โดยตกลงค่าทนายความและค่าธรรมเนียมวางศาลซึ่งเกินกว่าค่าธรรมเนียมศาลตามจริง (คดีแดงเลขที่ 300/2556) ทนายความใช้อุบายหลอกลวงเพื่อให้ตนได้รับประโยชน์นอกเหนือจากที่ลูกความได้ตกลงสัญญาให้ (คดีแดงเลขที่ 299/2551, 185/2553, 310/2554, 123/2555, 111/2556, 61/2557, 176/2557)

2.7 การฉ้อโกง ยักยอก หรือระบัดสินลูกความ (ข้อ 15)

หน้าที่หลักสำคัญของทนายความนั้นนอกจากมีหน้าที่ในการรักษาความเป็นธรรมและยังมีหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของลูกความอย่างเต็มที่อีกด้วย ทนายความต้องทำให้ลูกความมีความเชื่อมั่นว่าสามารถรักษาผลประโยชน์ให้แก่ลูกความได้อย่างเต็มที่ ทนายความต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และช่วยรักษาผลประโยชน์ของลูกความ จนกระทั่งลูกความยอมมอบเงินหรือทรัพย์สินให้ทนายความยึดถือไว้ หากว่าทนายความทุจริตนำเอาเงินหรือทรัพย์สินของลูกความไปใช้เพื่อประโยชน์ของตน

ก็จะมีความผิด

(1) การฉ้อโกง หมายถึง การที่ทนายความใช้อุบายหลอกลวงลูกความโดยการกล่าวคำเท็จ หรือแก่งปกปิดความจริงที่ควรจะต้องบอกให้แจ้งโดยเจตนาทุจริต เพื่อให้ลูกความส่งเงินหรือทรัพย์สินให้แก่ตนเองหรือบุคคลอื่น หรือเพื่อให้ลูกความกระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้ตนเองหรือบุคคลอื่นได้รับผลประโยชน์ ซึ่งเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341

(2) การยักยอก หมายถึง การที่ทนายความได้ครอบครองทรัพย์สินของลูกความไว้แล้วเบียดบังเอาทรัพย์สินดังกล่าวเป็นของตนเอง หรือบุคคลที่สาม ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายอาญา มาตรา 352

(3) การระบัดสินลูกความ เป็นคำโบราณ หมายถึง การฉ้อโกง การยักยอกทรัพย์สินของลูกความ

ส่วนเงินหรือทรัพย์สินตามนัยของมรรยาททนายความในข้อนี้ หมายถึงบรรดาเงินและทรัพย์สินที่ทนายความได้รับมาจากลูกความโดยหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทนายความมีหน้าที่ต้องส่งมอบคืนแก่ลูกความทันทีไม่ควรครอบครอง หรือหน่วงเหนี่ยวไว้นานเกินกว่าเหตุโดยไม่ได้รับความยินยอมจากลูกความ

พฤติการณ์ที่ผิดมรรยาททนายความในข้อนี้ อาทิ

- การไม่คืนเงินในคดีแก่ลูกความ ทนายความนำไปชำระศาลเพียงบางส่วน และไม่ได้นำเงินไปวางประกันความเสียหายตามที่ตกลง หากแต่ได้นำที่โฉนดที่ดินของตนมาวางแทน ผู้กล่าวหาจึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาจ่ายเงินที่เหลือมาคืนให้แก่ผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาที่ยังไม่คืนเงินให้ (คดีแดงเลขที่ 272/2555) ทนายความใช้อุบายหลอกลวง เพื่อให้ผู้กล่าวหาจ่ายเงินให้โดยโอ้อวดว่าสามารถประกันตัวได้ เมื่อประกันตัวไม่ได้ก็ไม่ยอมคืนเงินให้ตามข้อตกลง ยอมคืนให้เพียงครึ่งหนึ่ง และในที่สุดก็ไม่ยอมคืนให้ (คดีแดงเลขที่ 69/2552) ทนายความได้รับเงินค่าจ้างจากผู้กล่าวหาครบถ้วนแล้ว แต่มิได้ดำเนินการคดีให้แต่อย่างใด เมื่อขอเงินคืนแต่ผู้ถูกกล่าวหาที่มิยอมคืนให้ (คดีแดงเลขที่ 280/2557, 245/2557)

- การยักยอก ฉ้อโกงทรัพย์สินของลูกความ

ทนายความรับเงินไปเพื่อชำระค่าปรับตามคำสั่งศาล แล้วไม่นำไปชำระศาล กลับเอาเงินจำนวนนั้นเป็นของตนเสีย (คดีแดงเลขที่ 143/2557)

- การหน่วงเหนี่ยวเอกสารของลูกความ ลูกความขอถ่ายสำนวนคดีและเอกสารในสำนวนที่มอบให้ ทนายความใช้ฟ้องคดี แต่ทนายความปฏิเสธไม่ยินยอมให้ถ่ายเอกสาร โดยอ้างว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้รับชำระค่าทนายความ (คดีแดงเลขที่ 21/2557)

3. คดีมรรยาทต่อทนายความด้วยกัน ต่อประชาชนผู้มีอรรถคดี และอื่น ๆ

ทนายความต้องมีมรรยาทต่อทนายความด้วยกันเองในฐานะเพื่อนผู้ร่วมวิชาชีพ ต่อประชาชนผู้มีอรรถคดี ซึ่งมีใช้ลูกความของตน และมรรยาทอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความมุ่งแต่ประโยชน์ของตน เหมือนการประกอบธุรกิจการค้า ที่ต้องการผลกำไรแต่เพียงอย่างเดียว เพื่อรักษาระดับวิชาชีพทนายความให้เป็นวิชาชีพที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี เป็นที่เชื่อถือของสังคม และเพื่อให้ทนายความทำหน้าที่ที่ผดุงความยุติธรรมในสังคมโดยไม่ต้องห่วงประโยชน์ของตน

3.1 การแย่งคดีที่มีทนายความอื่น (ข้อ 16)

ในการประกอบวิชาชีพทนายความ ทนายความต้องมีความสง่างามทางวิชาชีพ ต้องมีคุณธรรม มีความละเอียดต่อการประพฤติมิชอบ วิชาชีพทนายความเป็นวิชาชีพที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี การแย่งงานของทนายความอื่น หรือการใดในลักษณะประมุลงานคดี (การเสนอคำจ้างทนายความแข่งขันกับทนายความคนอื่น) เป็นการกระทำให้วิชาชีพทนายความไม่มีศักดิ์ศรี ซึ่งไม่ได้จำกัดเฉพาะกรณีที่คดีมีทนายความว่าต่างอยู่แล้วเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงกรณีที่เพียงแคร์รับ หรือสัญญาว่าจะรับว่าต่างแก่ต่างในคดี ก็เพียงพอที่จะทราบได้ว่าคดีมีทนายความอื่นว่าอยู่แล้ว หากทนายความไปรับว่าต่างแก่ต่างซ้อนอีกก็จะผิดมรรยาทตามนัยของข้อนี้ เว้นแต่

(1) กรณีที่ได้รับความยินยอมจากทนายความที่ว่าความอยู่ในเรื่องนั้นแล้ว เช่น การได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากทนายความคนก่อนมาให้เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ที่ทนายความได้

(2) กรณีมีเหตุผลอันควรเชื่อว่าตัวความได้ถอนทนายความคนก่อนจากการเป็นทนายความของเขาแล้ว เช่น กรณีที่ลูกความได้นำคำร้องขอถอนทนายความคนก่อนมาแสดง หรือ

(3) กรณีที่ทนายความผู้ว่าความในเรื่องนั้นปฏิเสธ หรือแสดงความไม่สมัครใจที่จะว่าความในคดีนั้นต่อไป

พฤติการณ์ที่เป็นการผิดมรรยาททนายความในข้อนี้ อาทิ การแย่งคดีที่มีทนายความอื่น ผู้กล่าวหาเป็นทนายความของจำเลยในคดีอาญาอยู่ก่อน ผู้ถูกกล่าวหาได้ยื่นใบแต่งตั้งทนายความที่จำเลยเป็นผู้แต่งตั้งตนเป็นทนายความเข้ามาในคดีโดยผู้กล่าวหาไม่ทราบมาก่อนและมีได้ยินยอมให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้ามาเป็นทนายของจำเลยร่วมในคดี (คดีแดงเลขที่ 33/2553)

3.2 การประกาศโฆษณาค่าว่าความ หรือโอ้อวด

วิชาชีพทนายความ ไม่ใช่วิชาชีพที่ประกอบการค้าที่มุ่งหาแต่ประโยชน์แก่ตนเองเป็นหลัก จึงต้องแยกวิชาชีพออกจากการค้า กรณีที่ทนายความมีพฤติกรรมที่ส่อไปทางประกอบการค้าจะกระทำไม่ได้ การประกาศโฆษณา หรือยอมให้บุคคลอื่นประกาศโฆษณาทำไม่ได้ตามนัยของมรรยาททนายความข้อนี้ “การประกาศโฆษณา” ในที่นี้หมายถึง การทำหนังสือชี้ชวนส่งโดยตรง หรือส่งทางไปรษณีย์ หรือโทรสาร หรือระบบสื่อสารอื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หรือการลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือทำใบปลิว แผ่นพับ นามบัตร หรือทำหนังสือเวียน หรือการออกอากาศทางวิทยุกระจายเสียง หรือโทรทัศน์ โดยการผิดมรรยาทข้อนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

(1) การประกาศโฆษณา หรือยอมให้บุคคลอื่นประกาศโฆษณาอัตราค่าจ้างว่าความ หรือแจ้งว่าไม่เรียกร้อยค่าจ้างว่าความ ซึ่งหมายรวมไปถึงกรณีประกาศโฆษณาว่าไม่เรียกร้อยค่าจ้างว่าความด้วย เว้นแต่การประกาศโฆษณาของทนายความเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายซึ่งดำเนินการโดยสภาทนายความเองหรือโดยสถาบัน สมาคม องค์กร หรือส่วนราชการใดที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย สภาทนายความ เป็นต้น

(2) การประกาศโฆษณา หรือยอมให้บุคคลอื่น

ประกาศโฆษณาชื่อ คุณวุฒิ ตำแหน่ง ถิ่นที่อยู่ หรือสำนักงาน อันเป็นไปในทางโอ้อวดเป็นเชิงชักชวนให้ผู้มีอรรถคดีมาหา เพื่อเป็นทนายความว่าต่าง หรือแตกต่างให้ เว้นแต่การแสดง ชื่อ คุณวุฒิ หรืออื่น ๆ ดังกล่าวตามสมควรโดยสุภาพ เช่น การระบุวุฒิการศึกษาด้วยตัวอักษรที่มีขนาดเล็กกว่าชื่อตัว ชื่อสกุล ตามปกติ ไม่ถือเป็นการหมิ่น

3.3 การนำความเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ (ข้อ 18)

มรรยาททนายความในข้อนี้มีขอบเขตกว้างมาก ทนายความที่ผิดมรรยาททนายความในข้ออื่น ๆ ก็อาจมีความผิดตามข้อนี้ด้วย รวมถึงกรณีการประกอบวิชาชีพ ทนายความ หรืออาชีพอื่น หรือดำเนินธุรกิจ หรือประพฤติดนที่ฝ่าฝืนต่อศีลธรรม หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรี และเกียรติคุณของทนายความ อาทิ การที่ทนายความ ทำแผ่นพับมีพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบิดากฎหมายไทยอยู่ภายใต้ชื่อบริษัทและสำนักงานกฎหมาย เป็นการโฆษณาเพื่อประโยชน์ทางการค้ามากกว่าการมุ่งบริการรับใช้ประชาชน (คำสั่งสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความที่ 5/2540) การที่ทนายความไปแอบคุนิสิตหญิงทำธุระส่วนตัวในห้องน้ำหญิง เป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนศีลธรรมอันดี อันเป็นการละเมิดกฎหมาย (คำสั่งสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความที่ 1/2541) หรือกรณีที่ทนายความทำร้ายร่างกายลูกความ (คำสั่งสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความที่ 1/2536) เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีพฤติการณ์ที่เป็นการผิดมรรยาททนายความในข้อนี้ ได้แก่

- การไม่รับเป็นทนายความขอแรง (ข้อ 5 และข้อ 18) ทนายความได้รับแต่งตั้งจากศาลให้เป็นทนายความขอแรงแก่ต่างให้แก่จำเลยในคดีอาญาหลายคดีแล้ว แล้วมีพฤติการณ์เรียกเงินค่าทนายความหรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี (คดีแดงเลขที่ 85/2553) ทนายความขอแรง แจ้งแก่จำเลยว่า จำเลยต้องจ่ายค่าพาหนะในการเดินทางให้แก่ผู้ถูกแจ้งกล่าวหาเพื่อมาพบกับจำเลย (คดีแดงเลขที่ 49/2556)

- การไม่เคารพ หรือดูหมิ่นศาล (ข้อ 6 และข้อ 18) ผู้ถูกกล่าวหาส่งมอบเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เพื่อนำไปแบ่งกันในระหว่างเจ้าหน้าที่ศาล (คดีแดงเลขที่ 220/2552) ใน

ช่วงระยะเวลาระหว่างการถูกห้ามทำการเป็นทนายความ ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ทนายความได้เลยได้ แต่กลับไปทำหน้าที่ทนายความจำเลย ทำหน้าที่ทนายความว่าความในศาล (คดีแดงเลขที่ 273/2555) ทนายความได้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล อันเป็นการกระทำความผิดซ้ำซาก ไม่เคารพศาลและไม่ยำเกรงต่อกฎหมาย (คดีแดงเลขที่ 13/2556) ทนายความใช้ข้อความหรือถ้อยคำที่แสดงถึงความไม่พอใจศาล เป็นข้อความหรือถ้อยคำที่กล่าวหาดูหมิ่นศาลหรือผู้พิพากษาในการพิจารณาคดี (คดีแดงเลขที่ 291/2556)

- การกล่าวความ หรือทำเอกสารเท็จ (ข้อ 7 และข้อ 18) ทนายความทำเอกสารปลอมและใช้เอกสารปลอม เป็นการกระทำความผิดกฎหมายอาญา ถือเป็นการกล่าวความหรือทำเอกสารหรือหลักฐานเท็จหรือใช้กลอุบายลวงให้ศาลหลงเชื่อ (คดีแดงเลขที่ 269/2555)

- การสมรู้เป็นใจในการทำพยานหลักฐานเท็จ หรือการให้สินบน (ข้อ 8 และข้อ 18) ทนายความรู้ว่าคดีมีข้อพิพาทอยู่ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาล แต่ปกปิดไม่แจ้งให้ผู้กล่าวหาทราบ กลับดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป (คดีแดงเลขที่ 83/2551) ทนายความสมรู้ร่วมคิด รู้เห็นและมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ เป็นคำวิงวอนในการขอประกันต่อศาล (คดีแดงเลขที่ 125/2552) ทนายความร่วมกันนำพยานหลักฐานสัญญาเงินกู้ อันเป็นความเท็จที่ปราศจากมูลความจริงและนำไปฟ้องคดีต่อศาล (คดีแดงเลขที่ 322/2552)

- การยุยงส่งเสริมให้เป็นคดีกัน (ข้อ 9 และข้อ 18) ทนายความหลอกลวงแอบบันทึกเสียงการสนทนา เป็นการละเมิดกฎหมาย อีกทั้งยังได้นำมาเป็นหลักฐานในการดำเนินคดีกับผู้กล่าวหาโดยไม่มีมูลเหตุอันใดที่จะฟ้องผู้กล่าวหา (คดีแดงเลขที่ 380/2555)

- การจงใจให้มอบคดีให้ว่าต่างแก่ต่าง (ข้อ 10 และข้อ 18) การใช้อุบายอวดอ้างว่า มีสมัคพรศพพวกสามารถช่วยให้พ้นจากการลงโทษ เพื่อเรียกเงินค่าจ้างเป็นเงินจำนวนมาก (คดีแดงเลขที่ 140/2553, 165/2555, 334/2555, 53/2556, 56/2557)

- การขาดนัด ทอดทิ้งคดี ละเว้นหน้าที่ และปิดบังข้อความที่ควรแจ้ง (ข้อ 12 และข้อ 18) ผู้ถูกกล่าว

หาทอดทิ้งคดี จึงใจละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำอันเกี่ยว
แก่คดีที่ควรกระทำต่อลูกความ (คดีแดงเลขที่ 16/2552,
53/2553, 27/2554, 216/2555, 112/2556, 377/2556)

- การเอาข้อเท็จจริงที่ตนรู้มาจากการทำหน้าที่
ทนายความ ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่อีกฝ่าย (ข้อ 13 และ
ข้อ 18) ทนายความไปรับเป็นทนายความให้แก่บริษัทกับ
ผู้กล่าวหาที่เป็นลูกความเดิม โดยอาศัยความรู้เรื่องกรณี
พิพาทแห่งคดีต่าง ๆ ที่ผู้ถูกกล่าวหาเคยเป็นทนายความให้
แก่ผู้กล่าวหา นำเอาความลับที่ผู้ถูกกล่าวหาได้รับมาจาก
การที่เคยเป็นทนายความให้แก่ผู้กล่าวหาเปิดเผยให้คำ
แนะนำให้แก่คู่ความที่เป็นบริษัทกับผู้กล่าวหา (คดีแดง
เลขที่ 330/2555, 363/2555, 13/2556)

- การใช้อุบายหาประโยชน์เพิ่ม (ข้อ 14 และ
ข้อ 18) ทนายความใช้อุบายที่ปราศจากเหตุผล เพื่อที่ตน
จะได้รับประโยชน์นอกเหนือจากลูกความตกลงให้ (คดีแดง
เลขที่ 257/2553, 35/2555) ผู้ถูกกล่าวหาได้ถอนตัวจาก
การเป็นทนายความให้แก่ผู้กล่าวหาดังกล่าวแล้ว แต่ก็ยัง
ได้เสนอตัวที่จะดำเนินการเรียกเอกสารที่เคยเรียกจาก
ธนาคาร เป็นการใช้อุบายโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร
เพื่อจะให้ตนได้รับประโยชน์นอกเหนือจากที่ลูกความได้
ตกลงให้ (คดีแดงเลขที่ 56/2555) ทนายความใช้อุบายด้วย
ประการใด ๆ โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร เพื่อให้ผู้ถูก
กล่าวหากับพวกได้รับประโยชน์ (คดีแดงเลขที่ 13/2556)

- การฉ้อโกง ยักยอก หน่วงเหนี่ยวทรัพย์สิน
ของลูกความ (ข้อ 15 และข้อ 18) กรณีทนายความ
ฉ้อโกง ยักยอก หรือตระบัดสินลูกความ และครอบครอง
ทรัพย์สินของลูกความไว้โดยมิชอบ(คดีแดงเลขที่346/2551,
55/2552, 104/2553, 128/2555, 52/2556, 364/2556,
23/2557, 332/2557)

- การปฏิบัติตามคำสั่งตามกฎหมาย และข้อ
บังคับ (ข้อ 21 และ ข้อ 18) กรณีทนายความถูกลงโทษ
ห้ามทำการเป็นทนายความตามคำสั่งคณะกรรมการสภา
ทนายความ ในระหว่างถูกลงโทษดังกล่าว ผู้ถูกกล่าวหา
ได้ละเมิดคำสั่งคณะกรรมการสภาทนายความที่ลงโทษผู้
ถูกกล่าวหา โดยได้รับจ้างเป็นทนายความให้แก่ผู้กล่าว
หา (คดีแดงเลขที่ 170/2552) ทนายความคำพยานและ
ลูกชั้นพร้อมทำทำเอามือชี้ที่อกของพยาน และพูดทำนอง

ว่าอยากจับตัวหรือ และมีการต่อว่ากันด้วยอาการโทสะ
ประธานกรรมการสอบสวนได้ห้ามปรามให้ทั้งสองฝ่าย
แยกจากกัน และได้ตักเตือนผู้ถูกกล่าวหาว่า เป็นการไม่
ให้เกียรติ ไม่เคารพคณะกรรมการสอบสวนและสถาบัน
วิชาชีพทนายความ (คดีแดงเลขที่ 343/2552)

- การกระทำอื่น ๆ อาทิทนายความปล่อย
เงินกู้แก่บุคคลทั่วไป โดยใช้วิธีการให้ผู้กู้ลงชื่อในสัญญา
ไว้แล้วนำไปปรอกรจำนวนเงินเกินกว่าจำนวนเงินที่ให้แก
ผู้กู้รับไปจริงและคิดดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมาย
กำหนด เป็นการกระทำที่เอาเปรียบ ฉ้อโกงประชาชน
ขัดต่อกฎหมายเป็นการกระทำที่ผิดต่อศีลธรรมอันดีและ
ความสงบเรียบร้อยของประเทศ (คดีแดงเลขที่ 259/2552)
ทนายความกระทำลู่แก่อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
โดยใช้วิธีการบุกรุกบังคับขู่เข็ญโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
(คดีแดงเลขที่ 94/2553) ทนายความใช้กำลังบุกรุกหรือ
ประทุษร้ายจนเป็นเหตุให้ถูกดำเนินคดีจนถูกศาลพิพากษา
ลงโทษ (คดีแดงเลขที่ 34/2555) ทนายความมีอาการป่วย
มีนเมาสุรา พุดจาและครองสติไม่ได้จากการดื่มสุราเมื่อ
คืนที่ผ่านมา จนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการสืบพยาน
ได้ (คดีแดงเลขที่ 161/2555) ทนายความเอาปืนพกออก
มาข่มขู่ เป็นลักษณะการข่มขู่เพราะไม่มีความจำเป็นที่จะ
ต้องนำอาวุธปืนออกมาแสดงต่อหน้าผู้กล่าวหากับพวก
ด้วย (คดีแดงเลขที่ 180/2555) ทนายความไปร่วมออก
รายการโทรทัศน์ โดยได้แสดงตัวอย่างชัดเจนว่าตนเป็น
ทนายความ ได้กล่าวถ้อยคำ หรือแสดงท่าทางกับกิริยา
สื่อเสียดลามกอนาจารต่อหน้าผู้ชมเป็นจำนวนมาก ที่ไม่
เหมาะสมแก่ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ (คดีแดงเลข
ที่ 305/2555) ทนายความใช้ข้อความหรือถ้อยคำในการ
เขียนคำอุทธรณ์และคำแก้อุทธรณ์ เมื่ออ่านแล้วย่อมเห็น
ได้ว่า เป็นการกล่าวหาผู้กล่าวหา ซึ่งเป็นทนายความอีก
ฝ่ายหนึ่ง เป็นข้อความที่ดูหมิ่นเหยียดหยาม ใส่ร้าย มิใช่
เป็นการเสนอปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่อศาล
(คดีแดงเลขที่ 220/2556) ทนายความหลอกลวงว่าสามารถ
ดำเนินการเพื่อให้ผู้กล่าวหาสอบใบอนุญาตทนายความได้
ด้วยการเรียกรับเงินจากผู้กล่าวหา โดยอ้างว่ารู้จักกับคณะ
กรรมการสอบใบอนุญาตทนายความ เป็นการอวดอ้างว่า
สามารถวิ่งเต้นให้ผู้กล่าวหาสอบใบอนุญาตทนายความได้
ด้วยการเรียกรับเงิน (คดีแดงเลขที่ 58/2557)

3.4 การมีนายหน้าหาคดี (ข้อ 19)

การประกอบวิชาชีพทนายความ ต่างจากการประกอบธุรกิจการค้า ดังนั้นการที่ทนายความใช้วิธีการอย่างธุรกิจการค้าที่มุ่งหาเงินเข้าสำนักงาน เพื่อให้ได้รายได้มากที่สุด การจัดให้มีนายหน้า หรือค่าบำเหน็จ หรือการหาวิธีการต่าง ๆ นา ๆ ที่จะได้คดีมาให้แก่ทนายความย่อมกระทำไม่ได้ ความผิดในข้อนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

(1) การยินยอมตกลง หรือให้คำมั่นสัญญาว่าจะให้ค่านายหน้าหรือบำเหน็จรางวัลใด ๆ ด้วยทรัพย์สินหรือประโยชน์ใด ๆ แก่ผู้ที่หาคดีความหรือนำคดีความมาให้ ซึ่งหมายความว่า คนที่หาคดีความมาให้ทนายความ จะได้รับค่านายหน้าหรือบำเหน็จรางวัลเมื่อหาคดีมาให้ได้เท่านั้น โดยค่านายหน้า หรือบำเหน็จรางวัลในที่นี้ อาจเป็นเงิน หรือทรัพย์สินใด ๆ ก็ได้

(2) การที่ทนายความจัดให้มีคนประจำสำนักงาน ดำเนินการจัดหาคดีความมาให้ว่า โดยทนายความผู้นั้นคิดค่าส่วนลดของค่าจ้างให้ หรือให้เงินเดือน หรือเงินจำนวนหนึ่งจำนวนใด หรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างใด ๆ เช่น โบนัส หรือตำแหน่งงานที่สูงขึ้น แก่ผู้ที่หาคดีความมาให้ นั้น แม้บุคคลผู้หาคดีความมาให้โดยลักษณะดังกล่าวจะเป็นเสมียนหรือลูกจ้างประจำสำนักงานของทนายความผู้นั้นก็ตาม

3.5 มรรยาทในการแต่งกาย

ในขณะปฏิบัติหน้าที่ในศาลของทนายความในการพิจารณาคดีความต่าง ๆ ถือว่า ศาลเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ผู้หนึ่งจะกระทำการใดภายในศาลต้องทำด้วยความเคารพสูงสุดและด้วยความเคารพยำเกรง การแต่งกายไปศาลถือเป็นการแสดงออกซึ่งการเคารพต่อศาล ทนายความซึ่งทำหน้าที่เป็นทนายความให้แก่ประชาชน เป็นตัวแทนของประชาชนที่ได้รับความเคารพนับถือ ย่อมเป็นตัวอย่างที่ดีในการแสดงออกถึงการให้ความเคารพยำเกรงต่อศาล ดังนั้น การแต่งกายของทนายความจึงต้องดูสุภาพเรียบร้อยตามข้อบังคับในข้อนี้ ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดี ทำให้ประชาชนผู้ไปศาลได้เห็นว่าการที่ทนายความแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ดูงามสง่าภูมิฐานน่าเชื่อถือ ทนายความจึงต้องให้ความระมัดระวังต่อการแต่งกายเป็นอย่างมากไม่เฉพาะแต่ในขณะว่าความเท่านั้น แต่ยังรวมถึงกรณีที่อยู่นอกห้องพิจารณาคดีด้วย การ

แต่งกายที่สุภาพเรียบร้อยเป็นการให้เกียรติต่อสถาบันศาลและสถาบันทนายความ จะทำให้เป็นที่เลื่อมใสและเป็นที่ยกย่องนับถือของผู้ร่วมอาชีพและบุคคลทั่วไป

การแต่งกายตามมรรยาททนายความข้อนี้หมายถึง การแต่งกายในขณะปฏิบัติหน้าที่ทนายความในศาลในการพิจารณาคดีความต่าง ๆ ซึ่งถือว่าศาลเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ผู้หนึ่งผู้ใดจะกระทำการใดภายในศาลต้องทำด้วยความเคารพสูงสุดและด้วยความเคารพยำเกรง การแต่งกายไปศาลถือเป็นการแสดงออกซึ่งการเคารพต่อศาลประการหนึ่ง การแต่งกายของทนายความจึงต้องดูสุภาพเรียบร้อยตามข้อบังคับมรรยาททนายความข้อนี้

การแต่งกายของทนายความชาย ข้อบังคับมรรยาททนายความนี้กำหนดการแต่งกายของทนายความชายไว้สองแบบ คือ

ก. แต่งตามแบบสากลนิยม คือ การแต่งกายตามแบบอย่างของตะวันตก ประกอบด้วยเสื้อสูท กางเกงขายาว ซึ่งเสื้อนอกจะมีสีขาหรือสีอื่นใดก็ได้ที่ไม่ใช่สีที่ดูฉูดฉาดใสบาดตา หรือจัดจ้าน เช่น สีแดง สีเหลือง เป็นต้น เสื้อนอกและกางเกงควรเป็นสีเดียวกัน ส่วนเสื้อเชิ้ตต้องเป็นสีขาวเท่านั้น ใช้ผ้าผูกคอแบบเงื่อนกะลาสี (เน็คไท) สีดำหรือสีอื่นที่สุภาพไม่ฉูดฉาด

ข. แต่งเสื้อชุดไทยที่เรียกกันว่า “ชุดพระราชทาน” โดยจะเป็นแบบแขนสั้นหรือยาวก็ได้ แต่ต้องมีสีสุภาพไม่มีลวดลาย

ทั้งนี้ ไม่ว่าทนายความชายจะแต่งกายเสื้อผ้าแบบใด ต้องสวมรองเท้าหุ้มส้นสีขาว น้ำตาลหรือดำ และสวมถุงเท้าสีคล้ายคลึงกับรองเท้า และแม้ว่าข้อบังคับไม่ได้ระบุชนิดของรองเท้าไว้ แต่ในการแต่งกายชุดสากลนิยมสวมรองเท้าหนังเท่านั้น

การแต่งกายของทนายความหญิง ข้อบังคับมรรยาททนายความกำหนดให้ทนายความหญิงต้องแต่งกายตามแบบสากลนิยม คือเสื้อสูทและนุ่งกระโปรง หรืออาจสวมเสื้อและกระโปรงโดยไม่มีเสื้อสูทก็ได้ ส่วนความยาวของกระโปรงต้องมีความพอเหมาะพอควร ไม่สั้นจนเกินงามหรือยาวรุ่มร่าม ส่วนเสื้อต้องมีสีสุภาพ ไม่ใช่สีฉูดฉาด ต้องไม่ใช่สีสดใสบาดตา หรือจัดจ้านกว่าปกติ ส่วนรองเท้าระบุเพียงรองเท้าหุ้มส้น ส่วนจะมีส้นสูงเพียงใดก็ได้ แต่ควร

ให้เหมาะสมแก่วิชาชีพอันทรงเกียรติ

นอกจากนี้ มรรยาททนายความยังกำหนดการแต่งกายของทนายความที่เป็นข้าราชการว่ามีสิทธิที่จะแต่งเครื่องแบบราชการก็ได้ ซึ่งโดยปกติแล้วตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ข้อราชการทั่วไป และพนักงานส่วนท้องถิ่น ไม่มีสิทธิขึ้นทะเบียนทนายความ มีเพียงข้าราชการการเมืองเท่านั้นที่มีสิทธิขึ้นทะเบียนเป็นทนายความได้ ดังนั้นข้าราชการการเมืองดังกล่าวสามารถแต่งเครื่องแบบราชการมาว่าความก็ได้

ในขณะที่ความ ทนายความมีสิทธิสวมครุยมณีบัณฑิต ตามข้อบังคับเนติบัณฑิตยสภา พ.ศ. 2507 ข้อ 17 วรรคหนึ่ง ได้แก่ ทนายความที่เป็นสามัญสมาชิก สมาชิกวิสามัญ และสมาชิกกิตติมศักดิ์แห่งเนติบัณฑิตยสภา ต้องสวมเสื้อครุยในขณะที่ว่าความด้วย ถ้าไม่สวมก็ถือว่าผิดมรรยาททนายความในข้อนี้

4. คติมรรยาทในการปฏิบัติตามคำสั่งตามกฎหมาย และข้อบังคับ

มรรยาทของทนายความในหมวดนี้ เป็นกรณีที่ทนายความจะต้องปฏิบัติตามคำสั่งของสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความ คณะกรรมการสภาทนายความ และคณะกรรมการมรรยาททนายความ ตลอดจนบรรดาข้อบังคับหรือข้อกำหนดที่บุคคลหรือคณะบุคคลดังกล่าวได้สั่งหรือมีไว้ แล้วแต่กรณี ตามอำนาจหน้าที่ซึ่งมีอยู่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอย่างเคร่งครัด

การที่ทนายความไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความ หรือคำสั่งของคณะกรรมการสภาทนายความ หรือคณะกรรมการมรรยาททนายความ นั้น จะมีความผิดตามมรรยาททนายความข้อนี้ แต่ทั้งนี้คำสั่งนั้น ๆ ต้องเป็นกรณีคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. 2528 ด้วยเท่านั้น พฤติการณ์ที่เป็นการผิดมรรยาททนายความในข้อนี้ อาทิ

- การฝ่าฝืนระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความอาสา ผู้ถูกกล่าวหาเป็นทนายความอาสาของสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย สภาทนายความต้องปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย เช่น กรณีทนายความได้รับมอบให้เป็นผู้ทำการสอบสวนข้อเท็จจริง นำเอกสารในสำนวนการ

สอบสวน ไปแสดงต่อบุคคลภายนอกโดยพลการ เป็นการฝ่าฝืนระเบียบการปฏิบัติหน้าที่ของทนายความอาสาและการที่ผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นทนายความอาสาंनाเรื่องที่ได้รับมอบให้สอบสวนจากสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย ไปตกลงรับจ้างเป็นทนายความ โดยนำเอกสารของสำนักงานช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมายไปใช้อ้างในคดีที่ฟ้องเป็นคดีส่วนตัวของผู้ถูกกล่าวหา (คดีแดงเลขที่ 3/2552) ทนายความปฏิบัติหน้าที่เป็นทนายความอาสาของสำนักงานคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย การที่ผู้ถูกกล่าวหาได้เข้าไปให้คำแนะนำและเป็นทนายความร่วมกับทนายความที่ผู้ถูกกล่าวหาแนะนำให้เข้ามาช่วยในคดีที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะให้ความช่วยเหลือตามคำสั่งของสำนักงานคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย สภาทนายความ ให้แก่ผู้กล่าวหา (คดีแดงเลขที่ 120/2552) ทนายความอาสาของสำนักงานคณะกรรมการช่วยเหลือประชาชนทางกฎหมาย สภาทนายความ เรียกเก็บรับเงินและไม่ดำเนินการฟ้องคดีให้ตามที่ได้รับมอบหมาย (คดีแดงเลขที่ 438/2555, 48/2556, 74/2556) ผู้กล่าวหาได้แจ้งขอบอกเลิกการเป็นทนายความให้แก่ผู้กล่าวหา โดยสัญญาว่าจะคืนเงินให้ ผู้กล่าวหาจึงจ้างทนายความคนใหม่เข้ามาดำเนินคดีแทนผู้ถูกกล่าวหา ปรากฏว่าเมื่อถึงกำหนดผู้ถูกกล่าวหาไม่ชำระเงินคืนให้แก่ผู้กล่าวหาตามที่ได้ตกลงกัน จนกระทั่งผู้กล่าวหา นำความมาร้องเรียนคดีมรรยาททนายความต่อสภาทนายความ อีกทั้งข้อเท็จจริงยังปรากฏว่า ในขณะที่ผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดมรรยาททนายความดังกล่าว ผู้ถูกกล่าวหาเป็นทนายความอาสาในโครงการทนายความอาสาประจำส่วนราชการของสภาทนายความด้วย อันการฝ่าฝืนข้อบังคับสภาทนายความ ที่ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด เพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความ คณะกรรมการสภาทนายความและคณะกรรมการมรรยาททนายความ (คดีแดงเลขที่ 235/2557)

- การฝ่าฝืนคำสั่งรับเป็นทนายความในระหว่างถูกลงโทษคดีมรรยาททนายความ ทนายความถูกลงโทษห้ามทำการเป็นทนายความ ในระหว่างถูกลงโทษห้ามทำการเป็นทนายความดังกล่าว ปรากฏว่าผู้ถูกกล่าวหายังคงเป็นทนายความให้แก่ผู้กล่าวหาในคดีแพ่งโดยฝ่าฝืนคำสั่ง(คดีแดงเลขที่ 236/2555, 423/2555, 31/2556)

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้ได้ประโยชน์จากการจัดทำคู่มือข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 (ฉบับอ้างอิง) ที่คณะผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมรรยาททนายความที่ได้รับการกำหนดขึ้นมา คณะผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการมรรยาททนายความ และหน่วยงานของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. คณะกรรมการมรรยาททนายความ ควรมีการจัดระบบเก็บข้อมูลคดีมรรยาททนายความ ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ และข้อมูลเชิงคุณภาพ รวมทั้งกำหนด “กระบวนการการรายงานข้อมูล (Reporting Procedure)” ตลอดจนระยะเวลาในการรายงาน เพื่อให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลคดีมรรยาททนายความได้อย่างเป็นระบบ

2. คณะกรรมการมรรยาททนายความควรเผยแพร่คู่มือข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ

พ.ศ. 2529 (ฉบับอ้างอิง) ให้ทนายความ และผู้ที่ศึกษาในคณะนิติศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา เพื่อที่จะเข้าใจเกี่ยวกับวิชาชีพทนายความ และมรรยาททนายความต่อไป

3. คณะกรรมการมรรยาททนายความ ควรจัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ทนายความ โดยเฉพาะทนายความรุ่นใหม่ ที่เพิ่งเข้าสู่วิชาชีพทนายความเกี่ยวกับมรรยาททนายความอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับบทบาททนายความและมรรยาททนายความ

4. คณะกรรมการมรรยาททนายความ ควรมีการทบทวนคู่มือข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529 (ฉบับอ้างอิง) เป็นระยะ ๆ เพื่อทบทวนรูปแบบ ลักษณะการกระทำที่เป็นการผิดมรรยาททนายความที่เกิดขึ้นจากการวินิจฉัยในคดีมรรยาททนายความเพิ่มมากขึ้น

References

Cohen, D., Lee, K. T. Y., & Mohan, M. (2011). *Rule of law for human rights in the Asean region*.

Jakarta: Human Rights Resource Centre.

Independent National Rule of Law Commission. (2015). *Rule of law*. Bangkok: Charoenrat. (in Thai)

Manittayakul, A., & Sakultan, T. (2013). *Rule of law in lawey career*. Bangkok: Kamolchai. (in Thai)

Royal Academic. (2011). *Thai dictionary B.E. 2554*. Bangkok: Siripattana Interprint. (in Thai)

